

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ КЛІМАТИЧНО ОРІЄНТОВАНОГО
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою Радою ІКОСГ НААН
Протокол № 3 від 30.01.2023 р.

ВВЕДЕНО В ДІЮ:
Наказом директора ІКОСГ НААН
№ 05/1 від 31.01.2023

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. директора ІКОСГ НААН
Раїса ВОЖЕГОВА

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ДУАЛЬНУ ФОРМУ ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
НА ТРЕТЬОМУ (ОСВІТНЬО-НАУКОВОМУ) РІВНІ ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ
В ІНСТИТУТІ КЛІМАТИЧНО ОРІЄНТОВАНОГО СІЛЬСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА НААН

Хлібодарське 2023

Положення про дуальну форму здобуття вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні доктор філософії в Інституті кліматично орієнтованого сільського господарства НААН розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту»; Постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти, схваленої Розпорядженням КМУ від 19 вересня 2018 р. № 660-р; Плану заходів з реалізації Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти, затвердженого Розпорядженням КМУ від 3 квітня 2019 р. № 214-р); Наказу МОН України Про внесення змін до Складу робочої групи з реалізації I та II етапів Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти у вищій та фаховій передвищій освіті від 10 грудня 2019 р. № 1531; Наказу МОН України Щодо запровадження пілотного проекту у закладах фахової передвищої та вищої освіти з підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти від 15 жовтня 2019 р. № 1296; Наказу МОН України Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 15.10.2019 № 1296 (від 11 квітня 2023 р. № 412); Положення про дуальну форму здобуття фахової передвищої та вищої освіти, затвердженого Наказом МОН України від 13 квітня 2023р. №426

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення визначає порядок здобуття вищої освіти для ступеня доктора філософії за дуальною формою здобуття освіти в ІКОСТ НААН України.

1.2. Дуальна форма здобуття вищої освіти - це спосіб здобуття освіти здобувачами денної форми, що передбачає навчання на робочих місцях на підприємствах/установах/в організаціях для набуття певної кваліфікації обсягом від 25 до 60 відсотків загального обсягу освітньої програми на основі договору.

1.3. Метою провадження дуальної форми здобуття освіти для ступеня доктора філософії є підвищення якості підготовки здобувачів освіти до професійної діяльності.

Основними завданнями навчання за дуальною формою здобуття освіти є:

- зміцнення та удосконалення практичної складової освітнього процесу із забезпеченням досягнення результатів навчання, визначених відповідним стандартом освіти та освітньою програмою;

- забезпечення взаємозв'язку, взаємопроникнення та взаємовпливу різних систем (наука і освіта, наука і виробництво чи громадський сектор) для впровадження важливих змін, спрямованих на підвищення якості освіти;

- підвищення якості підготовки фахівців відповідно до реальних вимог ринку праці та забезпечення національної економіки кваліфікованими фахівцями;

- посилення ролі роботодавців та профоб'єднань у системі підготовки фахівців від участі у формуванні змісту освітніх програм до оцінювання результатів навчання;

- модернізація змісту освіти з метою його приведення у відповідність до вимог ринку праці;

- підвищення конкурентоздатності випускників в умовах глобалізації та сприяння росту рівня зайнятості молоді;
- скорочення періоду адаптації випускників до професійної діяльності;
- підвищення мотивації здобувачів освіти до навчання.

1.4. Права та обов'язки здобувачів освіти, наукової установи та роботодавців під час організації дуальної форми здобуття освіти визначають закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про зайнятість населення», Кодекс законів про працю, Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти та інші нормативно-правові акти. Положення підготовлено на основі Проекту положення про дуальну форму здобуття вищої та фахової передвищої освіти.

1.5. У цьому Положенні терміни вжито у такому значенні:

Координатор від наукової установи - співробітник наукової установи, який відповідає за організацію дуальної форми здобуття освіти та призначається директором установи.

Координатор від роботодавця - працівник, що відповідає за методично-організаційний супровід навчання за дуальною формою здобуття освіти, якого призначає керівник підприємства/установи/організації.

Куратор - науково-педагогічний працівник наукової установи, який контролює виконання індивідуального навчального плану і програми практичного навчання на робочому місці за дуальною формою здобуття освіти, якого призначає керівник наукової установи.

Наставник - працівник, призначений керівником підприємства/установи/організації, який контролює виконання індивідуального навчального плану здобувача освіти на робочому місці відповідно до програми практичного навчання на робочому місці, якого призначає керівник підприємства/установи/організації.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ЗА ДУАЛЬНОЮ ФОРМОЮ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ

2.1. Навчання за дуальною формою здобуття освіти передбачає реалізацію освітнього процесу у двох місцях - у науковій установі та на підприємстві/установі/в організації на підставі договорів.

2.2. Ініціювати переговори щодо організації дуальної форми здобуття освіти можуть як наукова установа, так і роботодавці. Здобувачі освіти можуть сприяти налагодженню співпраці між науковою установою та роботодавцями.

2.3. Інститут приймає рішення про впровадження дуальної форми здобуття освіти з урахуванням потреб ринку праці, визначає перелік освітніх програм, за якими навчання за дуальною формою здобуття освіти є доцільним, та укладає двосторонні договори з роботодавцями про співпрацю в організації дуальної форми здобуття освіти.

2.4. Це Положення, Положення про організацію освітнього процесу в ІКОСГ НААН України, тристоронній договір про здобуття освіти за дуальною формою, інші договори та законодавчі акти регулюють відносини між науковою установою, роботодавцем та здобувачем освіти з усіх питань організації здобуття освіти за дуальною формою.

2.5. Дуальна форма здобуття освіти здійснюється відповідно до освітніх програм наукової установи. Особливості організації освітнього процесу за дуальною формою здобуття освіти відображаються в індивідуальних навчальних планах здобувачів, навчальному плані та, за необхідності, в освітній програмі, програмах навчальних дисциплін.

2.6. Інститут відповідає за реалізацію освітньої програми в повному обсязі. Роботодавець, що є партнером в організації дуальної форми здобуття освіти, відповідає за реалізацію програми навчання на робочих місцях.

2.7. В організації дуальної форми здобуття освіти беруть участь роботодавці, які мають матеріально-технічну базу та кадрові ресурси для забезпечення практичного навчання на робочих місцях за відповідною освітньою програмою.

2.8. Діяльність роботодавця щодо організації практичного навчання здобувача освіти на робочому місці під час дуальної форми здобуття освіти не потребує ліцензування. Матеріально-технічна база та кадрові ресурси роботодавця враховують під час оцінювання відповідності освітньої програми вимогам до акредитації освітніх програм та Умовам ліцензування освітньої діяльності.

2.9. Інститут має право організовувати дуальну форму здобуття освіти для здобувачів, які виявили особисте бажання та пройшли відбір у роботодавця.

2.10. Процедура відбору здобувачів дуальної форми здобуття освіти погоджує роботодавець та наукова установа.

2.11. Інститут має право організовувати дуальну форму здобуття освіти спеціально сформованих груп чи окремих здобувачів освіти з метою забезпечення їхніх індивідуальних навчальних планів та/або індивідуальних освітніх траєкторій.

2.12. Навчальне навантаження здобувача освіти розподіляється між навчанням в Інституті та на робочому місці на підприємстві/установі/в організації залежно від особливостей освітньої програми. Для організації здобуття освіти за дуальною формою можуть використовуватися різні моделі поділу навчального навантаження, які охоплюють, але не обмежуються такими:

- модель поділеного дня: кілька годин впродовж дня навчання відбувається в науковій установі, кілька годин - на робочому місці на підприємстві/установі/в організації;

- модель поділеного тижня: кілька днів впродовж тижня навчання відбувається у науковій установі, а впродовж іншої частини тижня - на робочому місці;

- блочна модель: навчання у науковій установі та на робочому місці

відбувається за блоками (1 блок - це один чи декілька тижнів, місяців, семестр);

- часткова модель: частина теоретичного навчання покривається за рахунок навчання у навчально-практичних центрах;

- змішана модель: кілька моделей поділу навчального навантаження можна застосовувати впродовж всього періоду навчання.

2.13. За потреби під час організації навчання за дуальною формою здобуття освіти різні моделі в межах однієї програми можна поєднувати.

2.14. Графік освітнього процесу може бути побудовано по-різному, залежно від особливостей освітньої програми, спеціальності, технологічних умов підприємств/установ/організацій різних галузей тощо.

2.15. Практичне навчання на робочих місцях є складовою освітньої програми, обліковується у кредитах ЄКТС і має становити від 25% до 60% від загального обсягу кредитів, визначеного освітньою програмою. Ці обмеження слід застосовувати до здобувачів, які опановують всю освітню програму за дуальною формою здобуття освіти. В інших випадках, обсяг навчання на робочому місці визначають навчальним планом. Контроль за виконанням програми практичного навчання на робочому місці спільно здійснюють роботодавець і наукова установа.

2.16. Контроль виконання індивідуального навчального плану та оцінювання результатів навчання здобувачів освіти за дуальною формою здобуття освіти здійснюють наукова установа спільно із роботодавцем відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ІКОСГ НААН України та вимог освітньої програми.

2.17. Атестацію осіб, які здобувають освіту за дуальною формою, здійснюють відповідно до вимог освітньої програми. Представники роботодавця можуть бути введені до складу атестаційної екзаменаційної комісії наукової установи.

3. ПОРЯДОК ЗАРАХУВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА НАВЧАННЯ ЗА ДУАЛЬНОЮ ФОРМОЮ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ

3.1. Після підтвердження роботодавцем готовності забезпечити навчання на робочому місці конкретному здобувачеві, наукова установа готує тристоронній договір про здобуття освіти за дуальною формою і спільно із здобувачем освіти та роботодавцем розробляє та погоджує індивідуальний навчальний план здобувача освіти.

3.2. Підставами для переведення здобувача освіти на дуальну форму здобуття освіти є заява здобувача освіти та підписання тристороннього договору за результатами відбору здобувачів на навчання за дуальною формою здобуття освіти.

3.3. Рекомендовано укладання тристороннього договору про здобуття освіти за дуальною формою, який деталізує права та обов'язки наукової установи, роботодавця та здобувача освіти.

3.4. Навчання за дуальною формою здобуття освіти передбачає укладання роботодавцем із здобувачем освіти трудового договору.

3.5. Переведення здобувачів освіти на дуальну форму здобуття освіти здійснюють, зазвичай, до початку навчального семестру, або впродовж першого місяця від його початку.

3.6. У разі переведення здобувача освіти на дуальну форму здобуття освіти чи передчасного припинення дії договору про дуальну форму здобуття освіти за здобувачем освіти зберігається джерело фінансування здобуття освіти.

3.7. У разі зарахування здобувача освіти на дуальну форму здобуття освіти чи передчасного припинення дії договору про здобуття освіти за дуальною формою за здобувачем зберігається право на отримання стипендії та інших соціальних гарантій.

3.8. Для забезпечення здобувачеві освіти умов для виконання освітньої програми та індивідуального навчального плану протягом періоду здобуття освіти за дуальною формою тристоронній та трудовий договори можуть переукладатися зі зміною роботодавця у випадках:

- якщо таку можливість передбачено договором;
- у разі ліквідації підприємства/установи/організації;
- у разі виникнення обставин непереборної сили, передбачених у тристоронньому договорі.

3.9. Здобуття освіти за дуальною формою може передбачати навчання на робочому місці у кількох роботодавців в рамках однієї програми.

4. ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ЗА ДУАЛЬНОЮ ФОРМОЮ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ

4.1. Для наукової установи:

4.1.1. Після прийняття рішення про впровадження дуальної форми здобуття освіти Інститут приймає відповідні внутрішні документи, призначає особу (осіб), що виконуватиме обов'язки координатора від наукової установи.

4.1.2. Обов'язки координатора від Інституту:

- організовує пошук та попередній відбір роботодавців, діяльність яких відповідає профілю відповідних освітніх програм і може забезпечити набуття здобувачами освіти ступеня доктора філософії програмних результатів навчання;
- ініціює та реалізує переговорний процес з роботодавцями щодо спільного впровадження дуальної форми здобуття освіти;
- готує та узгоджує двосторонні договори про співпрацю з роботодавцями щодо партнерства в організації дуальної форми здобуття освіти;
- проводить роз'яснювальну роботу серед здобувачів освіти щодо особливостей та переваг дуальної форми здобуття освіти;
- координує організацію відбору здобувачів освіти, що бажають перейти на дуальну форму здобуття освіти, та погоджує їх персональний склад з роботодавцями;

- організовує обговорення із роботодавцями змісту відповідних освітніх програм щодо відповідності професійним стандартам та вимогам до компетентностей майбутніх фахівців;

- ініціює і контролює створення та узгодження програми навчання на робочих місцях;

- ініціює та контролює створення індивідуальних робочих навчальних планів, що відображають особливості дуальної форми здобуття освіти;

- готує та узгоджує з усіма сторонами договори про дуальну форму здобуття освіти;

- забезпечує неперервну комунікацію між усіма сторонами для усунення проблемних питань в організації навчання, що можуть виникати;

- ініціює та контролює призначення куратора для кожного здобувача освіти за дуальною формою здобуття освіти;

- координує роботу осіб, які виконують обов'язки кураторів;

- бере участь в аналізі результатів навчання здобувачів освіти за дуальною формою здобуття освіти, вносить пропозиції щодо поліпшення якості підготовки.

4.1.3. Обов'язки куратора:

- складає індивідуальний навчальний план здобувача освіти, враховуючи потреби (вимоги) роботодавця;

- забезпечує поточний контроль за виконанням індивідуального навчального плану;

- підтримує постійну комунікацію зі здобувачем освіти та представниками роботодавця (зокрема, наставником) з метою своєчасного вирішення поточних питань та забезпечення виконання індивідуального навчального плану в повному обсязі;

- за потреби може ініціювати внесення змін до індивідуального навчального плану в процесі навчання за дуальною формою здобуття освіти.

Куратор звітує про результати своєї роботи перед координатором від наукової установи.

4.1.4. Інститут, за потреби, надає своєчасну методичну допомогу з організації навчання на робочих місцях представникам роботодавця, задіяним в організації дуальної форми здобуття освіти.

4.1.5. Інститут може звертатися до роботодавця із запитом щодо стажування в його підрозділах наукових і науково-педагогічних співробітників.

4.1.6. Для забезпечення належної якості підготовки здобувачів освіти за дуальною формою наукова установа має проводити регулярні зустрічі із роботодавцями (не рідше одного разу на рік) та організовувати зворотній зв'язок від здобувачів освіти за участі особи, що виконує обов'язки куратора, про відповідність результатів навчання на робочих місцях цілям та вимогам освітньої програми.

4.1.7. Інститут забезпечує можливість проведення спільного оцінювання результатів навчання здобувачів освіти за дуальною формою здобуття освіти за

участі представників роботодавців-партнерів.

4.2. Для роботодавця:

4.2.1. Роботодавець може вносити пропозиції щодо зміни змісту освітніх програм та оновлення навчальних планів, ініціювати створення нових освітніх програм.

4.2.2. Роботодавець укладає тристоронні договори про дуальну форму здобуття освіти, трудові договори зі здобувачами освіти та погоджує відповідні індивідуальні навчальні плани.

4.2.3. Роботодавець може призначати особу (осіб), що виконує обов'язки координатора від роботодавця, для забезпечення організаційно-методичного супроводу навчання за дуальною формою здобуття освіти та ефективної комунікації із науковою установою.

4.2.4. Координатор від роботодавця:

- відповідає за співпрацю із ІКОСГ НААН України з питань узгодження (створення, перегляду та удосконалення) освітньої програми, за якою навчатимуть здобувачів освіти за дуальною формою здобуття освіти, та індивідуальних навчальних планів;

- бере участь у відборі здобувачів освіти, що бажають перейти на дуальну форму здобуття освіти за відповідними освітніми програмами;

- супроводжує навчання здобувача освіти на робочому місці відповідно до вимог освітньої програми та індивідуального навчального плану;

- забезпечує неперервну комунікацію із ІКОСГ НААН України;

- здійснює контроль за розподілом та своєчасним переміщенням здобувачів освіти у структурних підрозділах підприємства/установи/організації;

- бере участь в аналізі результатів навчання здобувачів освіти за дуальною формою здобуття освіти, вносить пропозиції керівництву щодо поліпшення якості підготовки.

4.2.5. Роботодавець призначає здобувачеві освіти особу, що виконуватиме обов'язки наставника, з найбільш досвідчених та кваліфікованих фахівців.

4.2.6. Роботодавець створює умови для підвищення професійного рівня наставників.

4.2.7. Роботодавець забезпечує здобувачів освіти предметами та засобами праці.

4.2.8. Роботодавець проводить інструктажі з техніки безпеки та охорони праці для здобувачів освіти на виробництві.

4.2.9. Роботодавець може надавати можливість стажування на виробництві науковим та науково-педагогічним працівникам ІКОСГ НААН України.

4.2.10. Роботодавець може пропонувати здобувачам освіти за дуальною формою укладання/продовження трудового договору після завершення здобуття освіти.

4.2.11. Наставник:

- здійснює керівництво навчанням здобувачів освіти відповідно до програми практичного навчання на робочому місці та індивідуального навчального плану;
- сприяє адаптації здобувача освіти до робочого місця на підприємстві/установі/в організації загалом;
- бере участь в оцінюванні результатів навчання здобувачів освіти відповідно до програми практичного навчання на робочому місці спільно з уповноваженим представником наукової установи;
- може проходити спеціальну методичну підготовку щодо здійснення керівництва навчанням здобувачів освіти на робочих місцях, в тому числі, на базі ІКОСГ НААН України.

5. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

5.1. Фінансування навчання за дуальною формою здійснюється відповідно до законодавства України.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Положення вводиться в дію з дня його затвердження наказом директора.

6.2. Всі зміни та доповнення до Положення розглядаються та затверджуються на засіданні Вченої ради Інституту.